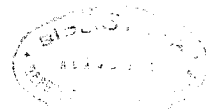

Coperta de *C. Müller*

ION HOREA

POEZII

1956
EDITURA DE STAT PENTRU LITERATURA ȘI ARTA

L.C. 59/32

PREDOSLOVIE

Răsăriți sub bolta instelată,
anii mei au și ei o stea.
Mă opresc din fugă, azi, ca niciodată,
viața, furtunile, dragostea.
Cîntecele mele de pînă-acum
puține-s, că le știu pe dinafară ;
le-am ticluit în grabă, pe drum,
în ogradă, pe hotar, prin țară.
Puține se aud cînd le rostesc,
gînduri firave, strune săltărete...
Omului simplu pe care-l iubesc
i-am spus doar pe nume și i-am dat binețe.
Am douăzeci și cinci de ani,
cum avea odată poetul de pe Crișuri :
e vremea să urnesc holovani,
că destul m-am jucat cu pietrișuri.

Poate prea mult am cîntat
apelor, lutului, pomului ;
mă aud mereu strigat
de inima omului.

ȘI MIE MI SE CERE

Și mie mi se cere poemul ce slăvește
Partidul, și-i înscrie în marmor veșnicia.
Mi-l cere omul simplu ce samăna cîmpia
Și taie-n munte lemne și munți de fier cioplește.

Poemul ce se scrie cu plugul și mistria,
Și-i scos cu talianul din mările cu pește,
Și în furnal cu fonta încinsă se-nroșește,
Și-n dragoste răsare plăpînd ca păpădia,

Vreau să-l culeg din inimi, să-l torn în formă nouă,
Cum toarnă oțelarul oțelul în lingouri
Și soarele lumina în bobul mic de touă.

— Voi mi-ați bătut în suflet și eu spre voi
deschidu-l

Ca poarta către soare deschisă printre nouri,
Să-mi lumineze viața numai prin voi, Partidul !

ISTORICĂ

S-a deslușit în mine ca un copac pe dîmb,
Din lutul amintirii nespulberat vreodată,
Cu răzbunarea prinsă-n șarpar și la carîmb,
Străbunul meu, zdrobitul la Bălgărad pe roată.

Pădurile suflară și apele s-au strîns,
Și munții-mprejmuiră innourata-i frunte,
Hori în juru-i frunza de cît a mai fost plîns,
Și s-a-ndreptat străbunul, parcă cioplit în munte.

Recunosc prin umbră gorunul, — un lăstar
Ce-i va umbri lui Iancu tîrziul gînd, nebunul,
Și din hotar rotindu-și privirea-n alt hotar
Se-nfățișă sub soare semeț precum gorunul.

Istoria pierdută prin timpuri, ca un vis,
Primește duhul vorbei și cîntecul luminii.
Cununile cu muguri de sînge și-au deschis
Corolele-mpietrite să le cunoaștem spinii.

Deschisă-i cartea lumii, — ci vino s-o citești
Și urmelor lăsate întreg să li te dăruie,
Descoperind în lucruri cu fiecare dești,
Necunoscut, destinul și moartea fiecărui.

Nu mărginit în tine, nici beat de vin și fleacuri
Îți vei găsi menirea și drumul către pisc,
Ci descifrind bătaia țăriiilor din veacuri
În bronzul ca o carte, un clopot ori un disc.

Statuii ce-și oprise privirile de piatră
Și mîna în mișcarea din ceasul hotărît,
Și focului cu umbra încremenită-n vatră,
Hangerului ce-n teacă și-n timp îl vezi vîrît,

Le deslușești lumina dînd gîia la o parte,
Sub talpa ta și-n gîndul de sus pe care-l simți
O punte coborîtă spre țărîmul ce desparte
Hotarul tău de groapa străbunilor părinți.

Fii dar, în zarea lumii, prin clipele ce curg,
Îndemînat și harnic și-adună pe-ndelete,
Să dai din nou suflare tu, noul demiurg,
Minunilor păstrate în lucruri și unelte.

Cînd puntea arcuită prin spații către stele
Te va pofți să-ncaleci pe roibul fără friu,
Să simți că lași în urmă istoriile grele
Amestecate-n brazda pămîntului cu grîu.

PE HOTARELE LUMII

În sufletul omului
Luminează adevăruri,
Precum în țările cerului, astrele
Nepieritoare.
Din haosul vremilor
Apar neclintite ca steaua polară,
Veghind călătorilor
Pe căile lumii.
Domnii blestemate,
Prăbușite-au rămas sub nisipuri,
Pe când zarea pustiei
O mai tulbură jocul
Fetei Morgana.
Numai glasul popoarelor
Rămîne sub soare
Peste neamuri și ginți,

Ca un duh al naturii,
Și-l cîntă aezii.

Zilele omului
Etern pieritoare-s
Ca holdele cîmpului
Culcate sub secere
În arșița verii.
Inclină-se clipele
Ca spicele grele
Foșnind în lumina
Nesfîrșitelor spații.

Dar veacului nostru
Ce-și deschise portalul,
Cunoscute i-s marile,
Nemaivăzutele
Ridicări de popoare,
Cînd pe umerii lumii
Se zidește din muncă
Nepieritoarea cetate
A fericirii.

Bucuriile omului
Sînt ca razele soarelui
Peste floarea de grîu,

Ca văpaia cuptorului,
Rumenind în tăcere
Inima piinii.
Necunoscute,
Viile vechi au pierit
Cu toamnele acelea
De mult scuturate-n
Istoriei.

Dar prin vremuri auzi
Ca-ntr-o beție eternă
A inimii pline de viață,
Nemuritorul cîntec
Al vinului.

Durerile numai,
Apăsătoare-s
Ca nouri de plumb.
Luceferii cerului
Cînd nouri i-ntunecă,
Trăsnesc, despletindu-și
Imensele fulgere
Răzbunătoare ;
Și, ca la un semn,
Se deschid din înalțuri
Izvoarele ploii,
Iar cumplitelor trăsnete
Din adînc le răspunde
Glasul pămîntului.

Suferințele lumii
Ascuțite-s de inimi
Cum-i coasa țăranului
Ascuțită de gresie.
Cobește mereu
Peste zarea pămîntului
Clopotul sumbru al zeului
Marte.

Auziți cum rupe,
Auziți cum mistuie
Falca de aur
A Capitalului.
Nu peste mult
O vor privi și copiii,
Putrezind blestemată
Sub nisipuri de aur,
Cînd în zarea de foc
Va cădea ca o pulbere
Fata Morgana.

Va fi poate-n vremea dezghețului,
Ori poate-ntr-o toamnă tîrzie,
Căci de mult au ieșit
Pe hotarele lumii
Popoarele !

ARHIMEDE

„Nolli tangere circulos meos!”

O, vremuri trecute,
Împietrite de mult
În harfele mute
Cu corzi de aramă,
Din pragul uitărilor
Acum să v-ascult
Prin vuietul mărilor,
Un gând mă indeamnă.

Dar nu voi anume
În cânt să slăvesc
Războaie și nume
De oști fără număr
Purtate sub scutul
Cezar și regesc

Pe veșnic tăcutul
Pământului umăr.

Putere-aș cetăți
Dărîmate s-adun
Din pustietăți
Răvășite de vînturi ?
Ci frunți de cezar
Aș vrea să-ncunun
Cu versul de jar
Al cîtorva cînturi !

Un om din vechime
Cu gîndul semeț
— Privește-l cum vine,
Tu, prieten și frate ! —
În poarta poeziei
Se-oprește-ndrăzneț
Și platoșa vremii
O dă la o parte.

Departe e marea
Imensă, adîncă,
Ea poartă în zarea
De-argint, constelații.

Prin valuri zdrobite
De-a țărnilor stîncă
Lopeși aurite
Cufundă pirații.

Corăbii de pradă
Pe-ntinderea vastă,
Din Roma eternă,
De-o lume temute,
Se-nșiră prelinse
Pe marea albastră,
Cu aripi întinse
Ca păsări tăcute.

Sînt cuceritorii
Cu lăncii și arcuri.
— Pămîntul și norii
Își mestecă spuza —
Duc jaful în cale
Pe-ogoare și parcuri
Și calcă-n sandale
De fier, Siracuza.

Stăpîn pe pămîntul
Bătrînei Sicilii,

Adulmecă vintul
Soldatul flămînd,
Să calce-n picioare
Sălaș de familie
Și trup de fecioare
Să prindă, flămînd.

Și ceru-și repede
Încinsele sulii !
Tăcut, Arhimede,
De gînduri cuprins,
Nici zgomotul luptei
Purtate pe ulii
Nu poate pătrunde
Adîncul lui vis.

Pe-un scaun de piatră,
În arșița firii,
Cu fruntea plecată
Își tănuie chipul.
Ce legi pămîntene
Toiagul privirii
I-l poartă să-nsemne
În cercuri nisipul ?

În calcule pune
Și timpuri și spații,
El poate s-adune
Pământul și cerul,
El poate să-ngroape
Luceferii 'nalții,
Și-i stau pe aproape
Compasul, echerul.

Nu zeli din ceruri,
Ci el, ce-nfiripă
În linii și cercuri
O lume, e zeul !
Un punct dă-i, și poate
Să-ncline-ntr-o clipă
Planetele toate.
Un punct doar e greul.

Și fruntea și-o-nclină
Spre semnele mute.
E grea de lumină,
Străină de moarte.
Bătrîn, Arhimede
Comoara din frunte
Cu oamenii-o vede
Prin veacuri, departe.

El, rob omenirii,
Își dăruie gândul
Și legile firii
Ce el le-a aflat.
Dar vuietul crește,
Și, vai ! — atingîndu-l,
În față-i se-oprește
Barbar, un soldat.

O talpă murdară
Îi calcă nisipul !
O spadă de pară !
Un coif lucitor !
Pierdute-s deodată
Și spațiul și timpul !
Bătrînul se-ndreaptă
Și întrebător,

Oprindu-i scîrbit
Privirile agere
Și brațul rotit
Către el furios,
Încet îi rosti
Tulburat : „Nolli tangere”...
Dar spada-l trînti
În nisipul de jos.

Soldații au fierul
Din lăncii și spade.
— Pământul și cerul
Își mestecă spuza —
Duc jaful în cale
Și pofta ce arde,
Și calcă-n sandale
De jar, Siracuza.

*

Povestea e veche,
Dar n-o dați uitării
Și-n ceasuri de veghe
S-o știți pe de rost,
Și voi arhitecții
Orașelor țării
Și voi grănicerii
Pe graniți la post !

POMENIRE

Eu m-am născut din grâne, din fin, din cucuruz,
Și-n mine port mireasma pământurilor sfinte.
Și behăitul turmei și mugetul de vite
Și cîntecul de greieri îmi stăruie-n auz.

Eu am păzit la vie sub luna cea mai clară
Din cîte răsăriră tăcute oarecînd,
Și-n fiecare toamnă și-n fiecare vară
De dealurile mele mi-e dor și sînt flămînd.

DIN IARNĂ

Cîmp înghețat pierdut în depărtare,
De cerul stins și neguros aproape,
Zăpezi se scutur' parcă din uitare,
În albele abisuri să te-ngroape.

Unde ți-i firul ierbii să te-arate
În vîntul străveziu ca o mătăasă?
Unde ți-i glasul mierlelor curate
Și vîntul cald și umbra foarte deasă?

Sufletul meu te simte și te cîntă,
L-am semănat în tine pe vecie,
Și ca o holdă bună își împlintă
Mănunchiul rădăcinii în cîmpie.

Această iarnă ca o-ncremenire,
Cu ceața tot mai grea și mai aproape,
Va fi departe revărsată-n fire
Cînd holda mea va crește să te-ngroape.

PLUGUL

Plugul, făptură ciudată,
Nu se odihnește niciodată.
Toamna și primăvara
Se ridică peste toată țara
Ca un împărat peste împărăție
Și-și împlintă sceptrul greu în glie.
Se opintește, se apleacă,
Mai lasă loc răzoarelor să treacă,
Apoi strălucitor ca o minune
Răstoarnă brazdele comune, —
În urma lui și grîul și orzul și porumbul,
Îngemăcate-n glie, în slava lor ajungu-l.
Doar cînd îmbracă iarna pămîntul cu sumanul,
Și vînturi de departe prin șopru-i dau tîrcoale,
Îi tremură grindeiul, rotila și cormanul
Și-l pun atunci fierarii pe vatra lor cu foale.

Uite-l, s-a încins din patru laturi,
De sub baros și peste nicovale :
Mai are-n primăvară să taie două haturi,
Unul în deal și unul jos în vale.

INCEPŪT

Întîi veni o veste, ca un fior ciudat.
Priviri se îndreptară spre cîmpul depărtat.

Încremeniră săunii. Tăcură zurgălai.
Se destrămară albe fuioare peste văi.

Pădurea adormită de nopți și zile-ntregi,
Simți cum proaspeți muguri îi tremură pe crengi.

În ape, albe poduri de gheață cînd s-au frînt,
Se oglindiră sălcii și maluri de pămînt.

A fost o zi de care îți amintești și taci,
Cînd iarna se strecoară încet printre copaci,

Cînd frunțile pe care întîrzie zăpezi
Simt vestea fără margini a cîmpurilor verzi,

Și frunțile, pe care troiene n-au căzut,
Simt noua tinerețe a brazdelor de lut.

Așa veni o veste. Ca un fior ciudat,
Cînd oamenii priviră spre șesul depărtat.

Încălecat pe roibul sfîrșitului de zi,
Luceafărul de gheață verzuie se trezi,

Și seara peste fața pămîntului tăcut
Ca o perdea albastră ușor s-a așternut.

La marginea comunei lămpașe s-au aprins.
În noaptea-aceasta visul din somnul lui desprins

Va rătăci pe drumul luceafărului, sus,
Pe cînd se culcă luna tăiată la apus.

Aleargă roibul nopții cît zărilor-l cuprind,
Și stele fără număr în cale-i se desprind.

Luceafărul de gheață străluce-nnebunit,
Vărsîndu-se-n oglinda pîrului, topit,

Pe cînd un vînt îi culcă lumina la pămînt, —
Sînt glasurile zilei foșnirile de vînt.

Cînd zorile de ziuă pe uliți s-au lăsat,
Vestiră și cocoșii că-i primăvară-n sat

Și fata dimineții cînd s-a trezit din vis
O-ntîmpinară oameni cu sufletul deschis.

S-a dezghețat pămîntul, și soarele-nălțat
E-o floare uriașă crescută peste sat.

Răchite se apleacă peste pămîntul ud,
Vin de la sud cocorii, bat vînturi de la sud.

Un petec de zăpadă sub tuie de mai vezi,
E-mprejmuit de bulgări și de podoabe verzi.

De unde cresc atîtea miresme? — te întrebi,
Și vîntul se înclină pe firele de ierbi.

Un vuet surd rămîne cu iarna înapoi,
S-alătură pămîntul puterilor din noi,

Plămîinii-adînc respiră, și se topesc în zări
Zăpezile cărate de ape-n depărtări.

Acum ieșim din casă. Povestea a-nceput.
Luceafărul de gheață s-a revărsat în lut,

Și noaptea peste lume trecu spre asfințit.
Ne-așteaptă-afară pluguri cu fierul ascuțit.

Tractoarele-s pornite și drumul e tăiat
Către pământul nostru. Pornim la semănat!

Și fata dimineții, cu pași de rouă uzi,
Cu noi pe câmpuri iese și glasul i-l auzi:

„Pe unde-a fost răzorul de veacuri prigonit,
Semănători s-astupe grăuntele-aurit,

Și unde calcă astăzi pe glie pașii tăi
Să crească spice grele, păstăi și ciucălăi...”

ÎN FAȚA PĂMÎNTULUI

Suflarea iernii stinsă-n pământuri și în ape
A înviat în aripi de păsări și-n țării
Țișnind în firul ierbii și-n glas de ciocîrlii
Din brazda răsturnată de pluguri și de grape.
S-a ridicat și cerul mai sus, și-i mai curat.
S-a destrămat și ceața, se limpeziră norii
Și-n cîntul dinspre ziuă ce-l știu doar cîntătorii
Răsună iar îndemnul ieșirii la arat.
Ne recunoaștem țara acum în primăvară
De ne-am afla pe orice hotar și-n orice clipă.
Suflarea ei adîncă și veșnică și clară
Ne mîngîie pe tîmple ușor ca o aripă.
Opresc la capul brazdei tractorul și privesc
Peste pământul negru bătînd ușor în verde,
Cum noile recolte ne-ntîmpină și cresc
Sub ceața dimineții, mai rară, ce se pierde.

Porumbul ce răsare în rîndurile drepte
Și holda ce foșnește plăcut ca o cîntare
Le vom vedea în toamnă cînd le-om urca pe trepte
În magazii cu baniți enorme și cîntare.
Fasolea și cartofii, bumbacul și ovăzul,
Și mazărea și orzul și soia, cum și alte
Legume cumu-i ceapa ce-ți lăcrimează văzul,
Parcă le simt sub soare-mplinindu-se, înalte.
Pe noi ne pomenește pămîntu-n veci de veci
Și soarele pe dealuri se-nalță să se vadă
Împrăștiat pe cîmpuri în pepeni și dovleci,
În strugurii din vie și-n poama din livadă.

MĂRȚIȘOR

De astăzi vom ieși pe hotare
Și pe dealuri să dezgropăm viile.
Primăvara ca o esență tare
Inundă păpădiile
Drumului de țară.
Iarna a pierit ca o arătare.
Tu înțelege toate armoniile
Și lepădînd cele zece pieptare
Ascultă atent cîmpiile
Și ieși afară.
În această naștere care nu doare
Mugurii înfioară livezile,
Oile ies în ciopoare
Și vitele cu cirezile
Pe pășune la iarbă.
Tu implintă plugul în ogoare

Că s-au topit toate zăpezile,
Astupă miriști și cotoare
Și semințele curate vezi-le
Cînd germinarea începe să fiarbă.

PRIMĂVARA

Răsare primăvara în grădină
Cu muguri verzi pe crengi și pe tulpină.

— Veghează primăvara țării noastre,
Tu cel de-acasă și tu cel din oaste !

Ia arma și la margine te-așază !
Ești grădinar, grădinii stă-i de pază.

Sînt lacome omizi de sub tufișuri,
Murdare, cu venin ucigător.

Ai ochiul treaz, privește-n ascunzișuri
Și apără-ți pămîntu-nfloritor.

Să nu pătrundă fluturii de noapte
Să lase urme în grădina ta.

Tu pentru poame rumene și coapte
Stirpește-i fără milă. Nu uita !

Grădini-surori în țări îndepărtate,
De poftele străine sînt prădate

Și grădinarii țărilor acele
Poartă pe umeri anotimpuri grele.

Cînd noi luăm săcurea și hîrlețul
Să-mprejmuiim grădinile cu gard,

Ei măsură pămîntul lor cu prețul
Orașelor și satelor ce ard.

Cînd împlîntim în țarină brăzdarul
Să punem noi semințe în pămînt,

Ei răscolesc ruinele și jarul
În care pruncii și-au aflat mormînt.

Peste grădina ta să nu se-abată
Păsări de pradă, moarte și pîrjol,

Neobosit veghează vremea toată
Și pomilor tu dă-le treaz ocol.

Să nu pătrundă fluturii de noapte
De veghe stai cu-ntreagă viața ta,

Și pentru poame rumene și coapte
Stirpește-i fără milă, nu uita !

DESPRE OAMENI ȘI DESPRE RECOLTE

E vremea dar să spunem și despre noi mai multe,
Cînd primăvara noastră s-upleacă să ne-asculte.
Secretele naturii abia de-acum, băiete,
Le învățăm mai bine din cărți și din caiete,
Că pînă azi știurăm să ne lucrăm doar locul
Și ne erau străine plaivazele și tocul.
Scriam și noi destule cu sapele și plugul,
Dar ne-nflorea-ntre rînduri și rapița și rugul.
Cînd aruncam sămînța în cele patru vînturi
Era o neputință ascunsă în pămînturi.
Nu bănuiam că mintea în urmă ne rămîne
Tăcută și supusă ca-n vremile bătrîne.
Cînd brazda prea îngustă și prea la suprafață
O răscoleam cu grapa și-o netezeam la față
Ieșeau în urmă boabe ca o mustrare-a firii
Că nu-nțelegeam rostul și prețul zămislirii.

Pe-atunci ieșeam pe cîmpuri cu prapuri și icoane
Că nu-ți știam de nume, tovarăș agronoame !

De-aceea dar să spunem și despre noi mai multe,
Precum cîntăm în lume de muguri și izvoare,
Cînd primăvara noastră s-upleacă să asculte
Știința ce vestește recolte viitoare.
Pămîntul peste care zăpezile trecură,
Cînd l-am văzut sub soare că-i bun de arătură,
Nu ne-am făcut nici cruce, nici n-am scuipat
anume ;

— Vedeam în noi secretul recoltelor minune !
Te-ntrebi de ce-i tîrzie această primăvară ?
Mai bine ia-ți unealta și ieși pe cîmp afară !
De astăzi scoate-ți plugul ascuns pe sub șoproane,
Mai întărește-ți grapa cu două-trei piroane,
Fierarul să-ți ascută și fiarele mai bine
Și ieși la plug cu frații alătura de tine.
Deschide larg fereastra, tovarăș agronoame,
Că-ai măsurat din toamnă hectare și pogoane.
Aruncă șuba iernii și ieși acum din casă,
Te cheamă șesul reavăn și iarba de mătășă
Să vii aici în brazdă cu plugul și cu noi
Și-nvață-ne să punem sămînță și gunoi.
Știuleți de două kile la toamnă vrem să fie,
Pe unde primăvara-nverzește-acum în glie.

Priviți tarlaua noastră, voi frați cu pluguri mici !
De-ați mai ieșit cu vite și-ați mai ieșit cu bici,
Și mai strigați îndemnul ce l-au strigat străbunii,
Noi știm și care rosturi ne duc pe drumul lumii.
Noi prevedem bogate recolte viitoare,
Ingrămădite-n brazda ogoarelor comune.
Cînd ari adînc aceste pămînturi cu tractoare,
Ai înțeles și rostul recoltelor minune !
Noi prevedem o toamnă cu șesuri încărcate
De roadă aurie cu-arome noi și dulci,
Cînd greierii te-ndeamnă să ieși pe înnoptate
Și lîngă sînul gliei obrazul să ți-l culci.
Parcă-aurim și vîntul prin rîndurile drepte
Trezind tăcerea văii prin lan de cucuruz,
În foșnetul metalic știuleși să se deștepte
Lîngă fasolea coaptă și vița de harbuz.
Rotunzi și strînși în cuiburi sub tufe ruginite,
Se vor trezi cartofii și-or aștepta tăcuți,
Ca rumenindu-și coaja în focuri lîngă vite,
Să aburească-n palma copiilor desculți.
Și dulce va fi toamna cu sfecla din cîmpie,
Și caldă va fi toamna fuioarelor de in,
Cînd vom vedea-n coșare recolta aurie
Și vom cinsti la mese ulcelele cu vin.

OSPĂȚUL

*Dă-mi aurul anilor-tăi să-l mîngîi
Dă-mi zmeura buzei și vinul privirii.*

Mirele :

Grădinile mele au poamele coapte.
Sărută-le coaja și miezul mustos.
Sînt pere de aur ca luna în noapte
Și mere ca jarul în iarbă pe jos.
Dar prunele-acestea privește-le bine,
Cum brumele toamnei pe ele rămîn.
Au miezul ca fagurii dulci de albine,
Ca tu să le-aduni bucuroasă la sîn.
Pe-aici e poteca de mult cunoscută
Ce duce sub mărul bătrîn și uscat —
Mirată te-ndrepti către el și tăcută,
Doar el e minunea grădinii din sat.
Din roadele sale adesea-n pruncie
Serveci pe stăpînă cu-arome și must.

Pământul îi ține acum pe vecie
Adânc rădăcina și trunchiul august.
Și alte tulpine, le vezi, ce semețe,
Cu crengile grele spre tine-nclinînd.
Cîntările toamnei, cîntări de ospete,
Le poartă lăutele albe de vînt.
Privește și gardul din salcie verde
Sub care cresc tufe de mană și rugi
Și greierul toamnei pe unde își pierde
Cîntările-n noapte, prelungi, mai prelungi.
Cireșii au frunzele reci, de aramă,
Ca frunzele viței de vie și nu-s
Cireșele roșii, și nu ne îndeamnă
Ca merele-acelea din creanga de sus.
Acestea-s cărările dragostei mele,
Sînt verzi și de mult te-așteptară să treci
Prin iarba udată de rouă și stele,
Ușor să le mîngii cu tălpile reci.
Nu simți tu sub frunzele verzi ruginite
Ce-n lauda toamnei din crengi se desprind
Văpăile clipelor noastre dorite
Cum cresc și în aurul lor ne cuprind ?

Mireasa :

La marginea drumului verde, cu pir,
Își clatină spicele grele și-și lasă
Oceanul de grîne foșnit de zefir
Cîntarea din frunze verzui de mătăasă.

Dar vino cu mine. Acesta-i al meu,
Îl calcă doar greieri cu aripi înguste
Și zboară din umbra pămîntului greu
Prin valul de spice ușoare lăcuste —
Alege-mi un spic, dacă vrei, care vrei,
Și eu ți-oi alege-n buchet albăstrele,
În spic bucuriile anilor mei
Și-n flori frumusețile dragostei mele.
Sînt spicele pline și-nalte de pai
Și soarele verii prin grîu, ca o barcă
Își clatină pînza cu firul bălai
Și spicele-s păsări în cîntece parcă —
Auzi pitpalacul, palac-pitpalac,
I-i cuibul în umbră și cîntă mereu.
Cu mine-i flăcăul ales după plac
Și glasul din holdă e cîntecul meu —
Privești nesfîrșitul de grîne și taci
Și palmele tale ca scoarța de prun
Le treci ca o fată, ușor, printre maci,
Ușor, ca o umbră tăcută, de fum, —
Obrajii îmi ard și-s ca spicele coapte,
Nu-s palmele tale mai reci, să-i mîngii ?
Atunci erau calde și-atunci era noapte,
În iarba cu rouă, în noaptea dintii —
E soarele zilei la crucea-nămiezii,
Aceasta e ziua, e ultima zi
Cînd trece iubitul ca-n basmul livezii
Croindu-și cărarea prin grîne-aurii !

Și mîine pe miriști cu snopii în clăi,
Cu gîndul la tine pe- aici voi străbate
Pe cînd în grădinile pomilor tăi
Vei fi doar cu crengile tale bogate —
Și snopul dintii pe care-am să-l leg
Cu paie de aur, cu spicele pline,
L-oi strînge cu mîinile mele întreg
Așa cum te strîng în iubire pe tine.

Mirele :

Lăutele cîntă. Mesenii beau vin,
Afară e toamnă și-i noapte cu lună.
De poamele coapte pămîntul e plin
Și pîinea e albă și caldă și bună.
Acesta e ceasul în care iubim
Panerele toamnei cu roade-ncărcate,
Ulcioarele grele din care sorbim
Și aburii calzi ridicați din bucate.
Și noi să cîntăm cu mesenii în rînd,
Căci nimeni nu doarme acum în comună,
Coboară și luna, apune curînd,
Și zorii-ți vor pune pe frunte cunună.

BALADA ÎNSĂMÎNȚĂRII GRÎULUI DE TOAMNĂ

Am umplut sacii pîn' la gură cu grîu
Curat ca lacrima ochiului, fără negară,
Că doar nu degeaba l-am treierat
Și l-am ales de tăciune a doua oară.
Descîntecul i l-am făcut vară de vară,
Cu închinări și vorbe de ocară...

Era o zi călduroasă, la secere,
Eu mă gîndeam la umbră și petrecere,
Mă gîndeam la fetele de lîngă mine,
Cu rîsul curat ca spicele pline.
Adunam în grabă mănunchiuri, legam snopii,
Așa cum se cădea să lucrezi pe pămînturile popii.
Pe coastă, deasupra noastră, era o turmă de oi,
Umbra salcîmilor era îmbietoare...

Popa venea din cînd în cînd pe la noi,
Mai făcea cîte-o legătoare,
Mai făcea cîte-o glumă, ne vorbea de războaie,
De sfîntul părinte Pius, de secetă și de ploaie.
După o zi de trudă, seara ne chema la cină,
Și ne dădea și pentru dimineața cîte o măsură
de făină.

Era bun părintele și avea moșie mare,
Leafă de la stat și de sus o binecuvîntare.
Săracii din sat îi lucrau pămînturile,
Bătuți de toate năcazurile și de toate vînturile !
Oamenii aceștia n-aveau nici o palmă de ogor,
Nici plugul, nici vitele lor.
Primăvara îi găsea pe cîmp, la gazdă,
Cu piciorul desculț și cu plugul în brazdă.
Nu se bucurau în zilele senine,
Cu cer albastru, de cîntecul îmbietor
Al ciocîrliei, de trîlurile pline,
Ei auzeau un cîntec răsărind pe ogor —
Noaptea nu erau fermecătoare,
Oboseala amuțea glasul de privighetoare ;
Craiul lor nou nu răsărise încă,
Și peste șes plutea o beznă-adîncă.

Și-apoi amăgitoare veneau verile
Cu toate căldurile și toate poverile.

Seara se bucura părintele pe marginea vetrii,
De frumusețea naturii și de tăria pietrii,
În grădină se bucura cu pruncii și cu preoteasa,
De moliciunea ierbii subțire ca mătasa.
Și petrecea părintele o vară întreagă,
Da ordine să se prăsească și să se culeagă,
Cu vorbe frumoase spunea săracilor să se ia la
întrecere,

În luna lui Cuptor cînd se-apucau de secere.
Lui Neculae Păcuraru i-a dat în arendă patru
iugăre,

Un iugăr de finaț și pășunea oilor, —
Cunoștea sărmanul Neculae tăria de bulgăre
Și copiii lui blestemul ploilor !

Duminica și în zile de sărbătoare
Părintele-și lua preoteasca șubă cu cruce în
spinare

Și pînă la vecernia de pe-nserate
Se da pe blestemate și pe laudate.
Oamenii, trudiți, mergeau să se odihnească
În biserică pe lavița dumnezeiască...

La Neculae Păcuraru, pe la răsăritul găinușii
Scîrțiau țîșnile ușii.
Și cu noaptea în cap pe vremea cîntatului,
Se aprindeau lămpașele satului.

Săracii dibuiau în ogrăzile lor,
În poiețile de gazde s-auzeau sudalmele slugilor.

Toamna cobora cu belșugul în vine,
Cu hotarul despuit și cu buțile pline.
Acuma gazdele satului împart cucuruzul a triia,
Cu săracii, că lor atîta li se cuvine simbria —
Că ei au prășit numai și au cules belșugul,
Dar nu-i al lor pămîntul, nici sămînța, nici
plugul.

Greu vuia pădurea, se scuturau plopii ;
În casă la căldură se adunau prietenii popii,
Notarul și Petrea Bogatului, —
Era mare noroi pe ulițele satului !
Numai vîntul purta peste sat o cîntare
Cu vorbe aspre și cu vorbe foarte amare :

Cade frunza în zăvoi,
Vine toamna pe la noi,
La fîtină-n buturoi
Numai apă și noroi !

Fîn în iesle și bucate
De cu vară-au fost gătate —

Vin agenții după dare
Cu registre și dosare
Și jîndarii cu pistoale
După grîu și după țoale.

Vine toamna pe la noi,
Cade frunza în zăvoi,
Și-i mocirlă-n buturoi,
Mama voastră de ciocoi !

Și cîntecul a răsărit ca un izvor de viață,
În inimi a crescut ca o furtună,
Și într-o zi l-au strîns săracii-n brață
Și au pornit la luptă împreună.
„De-acum, jupînilor, vi s-a cam dus veleatul —
La sapă și la coasă o să ieșiți și voi,
Un an ori doi, pînă-o să tragem brazda
Și peste locul vostru, de-a lungul și de-a latul.
Parcă vă prinde tusea cu junghiuri
Cînd vedeți copiii slugilor la școală,
Cînd porniți la lucru pînă-n ziuă.”
Părintele zice : „Și lumea asta, a dracului boală !”
Așa-i, părinte, vremea nu stă pe loc,
Peste hotară trece calul de foc !
Jocul e pornit, îl veți duce pînă la capăt :

Zicala asta o să îngroape averea voastră
bătrână, —

Niciodată soarele nu va mai da în scapăt,
Că doar am luat și noi odată cetera-n mână !

Dinspre miazăzi a început să bată vîntul,
Eu îmi pregătesc uneltele pentru arat pămîntul.
Mîine zorile mă vor găsi în bucurie
Cu sufletul și brațele desfășurate pe cîmpie,
Mă vor găsi înspre hotarul răsăritean,
Unde voi ascunde grîul în brazda acestui an.

— Fraților, vă chem pe toți cu voce tare :
Să pornim înfășurați în vîlul toamnei senine,
Și să ascundem jarul grîului bine,
În brazda fierbinte a celor patru hotare !

SEMĂNĂTORII

S-aude iar cîntarea acelu început
Cînd am ieșit pe cîmpul cu-aromele de lut ;
Eternă-i înflorirea și n-am pus în zădar
Sămînța bună-n urma celui mai bun brăzdar.
Pămîntul ce-și trezise puterile dintăi
Crescu în spice grele de aur și-n păstăi, —
Hambare gem acuma pe poduri și pilaștri
Sub dîmburi de bucate și cerul plin de aștri.

S-a destrămat covorul de iarbă dimprejur
Și-acum pămîntul toamnei e reavăn și e sur.
Însămînțarăm grîul, și zilele tîrzii
Cu glasuri de aramă mai strigă dinspre vii.
Lîngă ogorul negru sub jerbe de lumină
Stau pluguri mari și grape spălate de rugină,

Și lingă fruntea largă a cerului tăcut,
Făgăduind belșugul acestui început,
Semănători curate-s alături de tractoare
În măreția vremii și-acestor sfinte glii :
— Vrem să culegem rodul și-n vara viitoare,
Și să-l avem pe masă cu piinea în felii !

TOAMNĂ

Prietene, mai toarnă încă-un pahar de vin !
Ne bucurăm de toamna cu nopți și zile calme
Și nu purtăm în sînge nici lacrimi nici venin,
Ci fructul bun al gliei îl ridicăm pe palme.

Trecu și vara asta și sîntem mai bărbați.
E încărcat pămîntul și rodul e ales.
Peste hotar de aur curînd o să străbați
Ca să vestești porumbul că-i vremea de cules.

Ovăzul de pe cîmpuri l-am adunat în clăi
Și tare mă îndeamnă să scriu o elegie !
Nu peste mult și bruma se va lăsa pe văi
Și toamna o să-și sune tălăngile prin vie.

Să mergem împreună spre seară la colibă
Și la păzit de vie să frigem cucuruzi
Alături de luna tăcută ce se plimbă
Atât de jos că parcă tăcerea i-o auzi.

Prietene, e vremea cu fructul împlinit
Sub frunzele de viță ce-și dezvelesc arama,
Cînd zvonurile nopții coboară liniștit
Și se aprind lămpașe să lumineze crama.

În toamna asta parcă întreg pămîntu-i copt,
Hai să cinstim cu pace belșugul împreună !
Atîta rău să fie oricînd și peste tot
Cît rău găsești în struguri și-n liniștea din lună !

MOMENT DE TOAMNĂ

Prin tuleiștea sură trecu un vînt ușor,
Înconjurînd hotarul în toamna timpurie.
Înfrigurați, bostanii, de lingă vița lor
De aur, sub înaltul acoperit de nor,
Se uită către dealul cu via arămie.

Cu frunze de aramă împrejmuiți, mai sus,
Stau parii strînși de vițe culese și ușoare
Și împlîntați în norii ce vin dinspre apus,
Rîvnind parcă aroma butoiului ascuns,
Ar vrea la ușa cramei din vale să coboare.

Zburlindu-și spinii galbeni sub ierbi și uscăciuni
Un măcieș din vară, uitat printre răzoare,

Adăpostește-n taină, pierdut în rugăciuni,
Un iepure cu ochii aprinși ca doi tăciuni
Pe care toamna-și lasă înția ei răcoare.

Nevastă-mea-n grădină, tăcută, prin frunziș,
Stăpina ce le are în seama ei pe toate,
Mai trece încă-o dată tîrziu și pe furiș
Pe lîngă garduri sparte și tufe de agriș
Să strîngă-n poală cele mai bune poame coapte.

Obrajii ei curați-s ca-n fiecare an,
Parcă de bruma toamnei acoperiți, și roșii,
În dreptul crengii sure par mere Ionathan
Cum vine către mine cu sîmburi de bostan,
Încet, pe lîngă merii de-o samă cu strămoșii.

Fasolea vînturată ai adunat-o-n ol?
Cu voavele vom arde-n cuptor la iarnă, poate,
Ori cînd va fi finarul la primăvară gol
Și oile-or începe să fete în ocol
Le-om arunca acolo să roadă peste noapte.

E tot mai mică ziua, otăvile-s cosite,
Oari n-o fi vremea serii? Mă duc să dau la vite!

CITEȘTE, MĂI BĂIETE

Și păsările iarăși se duc și nu mai vin,
Rămîne cîmpul singur și streășina pustie.
Se limpezește cerul butoaielor cu vin
Cînd toamna-i tot mai rece și tot mai cenușie.

Se tînguie hotarul și iepurii doar, surii,
Cu vulpile roșcate apar și se ascund,
Cînd pocnete de armă din marginea pădurii
Adulmecă departe spre dealuri și răspund.

Bucate-am strîns destule și porcu-i la-ngrășat.
Răsare cornul lunii și vîntul a-ncetat.
La noapte o să-nghețe, și iarna nu-i departe —

— Nevastă, pune lemne pe foc că parcă-i rece,
Și pînă una alta, în vremea care trece,
Citește, măi băiete, ceva de-acol' din carte !

PE HOTAR

Să înțeleg mai bine cine sînt
Adesea ies afară la pămînt
Să mai cuprind hotarul cu bucate
La margini de orașe și de sate.
Răsare colțul ierbii sub zăpezi,
Se-nclină vîntul peste holde verzi,
Tractoarele cu huruit prelung
Cu soarele se-ntrec și se ajung.
Foșnește dimineața prin frunziș,
Acolo-s frații mei la seceriș, —
Trimite toamna surul ei hulub
Cînd ei încep culesul la porumb, —
Pornește vîntul glasuri aurii,
Semn ca-nceput culesul și la vii.

Atitea primăveri și-aitea toamne
Sint scrise în bucate și în poame
Ca o cântare sfântă, ca o lege
Pe care omul zilei o-nțelege.
Și orișicînd apare pe ogoare
El scrie semnul legii viitoare,
Îl scrie-n fel și fel de chipuri
La început de an și anotimpuri,
Pe Bărăgan, pe dealuri și pe grui, —
Doar legea dreaptă a menirii lui.

LEMNARI

Vremuri de toamnă
În lume coboară
Și munții de vinturi
Bătuți, se-nfioară.
De mult au plecat
Spre țări depărtate
Cocori despletind
Cărările-nalte.

La poală de munte
Pămîntul e treaz
În leagănul verde-al
Pădurii de brazi.
Mijește de ziuă...
Luceferi s-ascund,

Iar foșnetul apei
Se bate de prund.

E bolta căzută
Pe plaiuri terestre
Cu stele ivite
La case-n ferestre ?
Ori satul cu spuza
De becuri-mărunte
Își spulberă somnul
La poală de munte ?

Dar sus în pădure
Ce zvon se răsfîrînge ?
Nu plînge nici frunza
Nici creasta nu plînge !
Nu-i cîntec de lotru
Ori fiară flămîndă
Ce-și arde privirea
Țintită la pîndă.

În zvonul ce-n umbra
Pădurii răsare
Purtat de o pleasnă
Ușoară de soare

S-aude că-n ziua
Ivită-n tufișuri
Copacii cădea-vor
Loviți de tăișuri.

Pe cînd lingă Jiul
Cu unda senină
Minerii coboară-n
Adîncuri de mină
Să scoată imense
Păduri milenare
De mult prăbușite
Pe funduri de mare,

Lemnarul pe drumuri
De munte se-ndreaptă
Spre codrul cu fruntea
De vînt scuturată
Să pună copacii
Pe șlipuri devale
Că iarna-i aproape
Cu vremile sale.

Își lasă în pacea
Amurgului pruncii
Că-l cheamă pădurea
Și grijile muncii, —

Își lasă nevasta
În liniștea tinzii
Că-n munte-l așteaptă
Ortacii, molizii.

Vor trece și zile
Și-amurguri la rînd
Dar nu s-o întoarce
În vale curînd,
Ci sus lîngă pieptul
Mărețului codru
El taie vieții
Cărare și modru.

O zi : și puteri
Seculare crescute
În trunchiuri bătrîne
Pe coamă de munte,
Cu frunți mîngîiate
De vînturi nebune,
Lemnarul la tălpile
Sale le pune !

În rîul din vale
Pluti-vor gorunii
Ca pești uriași
În palmele spumii

Și-n stive legați
Porni-vor din gară
Spre șesuri întinse
Departe în țară.

Și zilele trec
Cu soare și ploaie,
Lemnarul e trunchi
Ce nu se îndoaie !
Lovește și-n fiece
Grea lovitură
O țară întreagă
Așteaptă căldură !

Iar noaptea cînd vine
Și apele sună
Lemnarii-n cabane
De scînduri s-adună
Și strînși lîngă focul
Cu flăcări albastre
Veghează căldura
Căminelor noastre.

În mîini oboseala
Pătrunde hoșește,
Se prinde de umeri
Și tremură-n dește,

Iar liniştea nopţii
Şi valul căldurii
În suflete intră
Cu visul pădurii.

Dar nu e în firea
Lemnarului visul
Cu ochii închişi
Nevăzut, netrăit, —
Tumultul pădurii
Sublim e ca focul
Acelui luceafăr
Ce luce-n zenit.

Săcurile parcă-s
Făcute din fierul
Ce-a strîns în tărie
Tot clocotul lumii,
Că nu au odihnă
Nici noaptea cînd cerul
Scăldat e în apa
Albastră a lunii.

Iar colo în satul
Din vale, neveste
Privesc la amurgul
Ce cade pe creste

Şi-n liniştea nopţii
La focul din vatră
Îi văd pe bărbaţii
Din ţara de piatră.

ACHIM

„Ș-a-le valurilor mindre generații spumegate...”

(Gr. Alexandrescu)

Te-ai născut Achim pescare
Într-o noapte fără lună,
În coliba cea de trestii
Lîngă-ntunecata mare.

De-ai fi fost un rege maur
Nu era mai neagră firea,
Mai neliniștit palatul
Trestiișului de aur.

Dar erai pescar și vină
N-au puterile naturii
Dacă învelit în zdrențe
Tu plîngeai pe-o rogojină.

Te-au vegheat și ursitoare,
— Fiu necunoscut al Deltei —
Broaștele, spărgînd oglinda
Bălților legănătoare.

Numai marea-n nepăsare
Nu știa că-i ești aproape
Și-și rostogolea pe țarmuri
Spuma apelor cu sare,

Pe cînd Dunărea cea dulce
După-atîta drum prin lume
Își lăsa în valul negru
Fruntea albă să se culce.

Tu Achim, doar cît o broască
Ai putut cînta în noapte
Și luceferii din ceruri
N-aveau cum să te cunoască.

Și, ca necunoscătorii,
Nu știai că ai un tată
Dus în larg să prindă pește
Că-l siliră negustorii...

Dar cînd ai intrat în veacuri,
Îți vesti frumosul nume
Vîntul Deltei, vîntul Deltei,
Plutitorul peste lacuri.

Și-ai crescut Achim pescare
Și în tremurul privirii
Ai purtat mai multe doruri
Ca nemărginita mare.

În picioare-ai pus obiele
Și în spate haină ruptă,
Cînd pe drumuri largi de ape
Te călăuziră stele.

Lîngă tatăl tău alături
Ai rămas să tragi la rame, —
Peste fruntea ta, val negru...
Peste fruntea lui, omături...

Greu era să ieși în larguri
Și mai greu să-ntîmpini valuri
Sprijinind mahuna-n rame
Fără pînze și catarguri.

O, de cîte ori spre soare
N-ai privit cum din adîncuri
Răsărea pe scări de aur
Ce piereau tremurătoare.

Parcă te chema într-una
Să urmezi aceeași cale —
Dară scara vieții tale
O împrejmuia mahuna.

Ce se petrecea în lume,
Cîte se mai petrecură,
Numai veșnica natură
N-avea cum să-ți poată spune.

Doară lumea-nchipuirii
Din poveștile bătrîne
O vedeai parcă aievea-n
Necuprinsurile firii.

Nu știai că-n întuneric,
Ca în bronz încins bătută,
Se-nălța cîndva din ape
Luna ca un scut homeric.

Nici că-n noaptea altei ere
În această mare-ntinsă
Tăiau valuri ca de piatră
Robii vechilor galere,

Și nici nu știai să cauți
Printre valuri sclipitoare
Prețul firului de aur
Ce-l pierdură argonauți.

Căci de apele egee
N-ai fost auzit pe-atuncea.
Lira lui Omir, măiastră,
N-o știai din epopee.

Ai crescut aici, departe
De cuprinsurile lumii,
Nici nu cunoșteai minunea
Gîndurilor scrise-n carte.

Te păzeau și negustorii,
Te-mbăteau și circiumarii,
Ca să nu cunoști vreodată
Rostul marilor istorii.

Ca o salcie pletoasă,
Vroiau creanga minții tale
Să atîrne peste baltă
Leneșă și somnoroasă.

Ca o frunză în noroaie
Vroiau inima să-ți scuturi
Ca să nu foșnească-n vînturi
Și să nu-nverzească-n ploaie.

Nu vedeau că frunții grele
Nu-i găseai în jos odihnă,
Ci privind în adîncimea
Cerului cuprins de stele,

Nici că lîngă pragul ușii
La coliba ta cresc nuferi,
Nici că-n drumul tău pe ape
Te-nsoțeau cu pescărușii,

Cînd spre zare, din mahună
Ridicai întunecată
Ca un nour fruntea neagră
Vestitoare de furtună.

Fulger aspru înălțară
Frații tăi, ca niciodată,
Și-și vestiră pe vecie
Libertatea lor în țară.

Fulgerul sfărmă în zale
De argint, zornăitoare,
Noaptea Deltei, fără margini,
Piatră gândurilor tale.

O chemare ne'ntreuptă
Era vuietul de valuri
Și strălumina prin nouri
Luna ca un corn de luptă.

...Au aprins pescarii focuri
Și colibele de trestii
Luminate-au fost ca-n basme
Și-au văzut cîntări și jocuri.

Oaspeți au venit din larguri
Și-ați ieșit pe țărmul mării, —
Steaguri fluturau aprinse
Sus pe vîrfuri de catarguri.

Răsărea pe scări de aur
Soarele, și marea toată
Era pînză-mpurpurată
Împletită-n foi de laur.

Ai poftit atunci la masă
Oaspeți buni și tu Achime
În coliba cea de trestii,
Azi în stufăriș rămasă.

Și cînd te-ai văzut stăpînul
Peste lacuri, peste mare,
Fiul tău stătea alături,
Tu erai cu el, bătrînul.

În mahune poți să-ți numeri
Anii grei purtați pe ape.
Valurile ca de piatră
Nu te mai cuprind de umeri.

Cuterul vă poartă-acuma
Ca să puneți țălianul
Și ușor e legănată
Ca un pește gras, mahuna.

Iar din casă, lângă mare,
Odihnind privești în zare,
Gîndul tău cu pescărușii-i
Neoprit, Achim pescare.

Și pe pagină de carte
Îți apleci privirea caldă.
Numai astăzi pot să vadă
Ochii tăi, visînd, departe !

*

Eu te-am cunoscut pe țărmul
De nisip curat al mării,
Cînd ți-ai ridicat spre mine
Fața, luminat de lună,
Și împrejmuit de umbra
Trecătoare-a înserării,
Fruntea ta părea de stîncă,
Barba ta părea de spumă.

Liniștit era pămîntul
Prins de ape foșnitoare,
Ca o neagră-ncremenire
La-nceputurile lumii,

Și către abisuri negre
Începură să coboare
Printre stropii albi de stele
Solzii de argint ai lunii.

Ca un cîntec din pămînturi
Auzeam cum ți se pierde
Glasul tău purtat de sălcii
Și de trestii depărtate, —
Valuri se roteau spre tine,
Și-aplecîndu-și coama verde
Parcă-ngenuncheau în fața
Unor ziduri de cetate.

FURTUNI

Sînt dureri înăbușite
În abisurile mării ?
Poate gîndurile lumii
Plutitoare-s peste ape ?
De ce cînți tu, fată bună,
Și de ce trezești în lacrimi
Stelele nemărginirii,
Roabe gîndurilor tale ?

Ai crescut aici în Deltă
Nufărului alb asemeni,
Ca un pescăruș în larguri
Legănatu-te-ai în lotcă,

Vai, dar coșurile grele
Și butoaiiele cu sare
Încrețiră a ta față,
Palmele ți le crăpară !
Numai inima-ți rămîne
Veșnic tînără, ca valul,
Înflorindu-ți în privire
Taina frumuseții tale.

Ascultatu-le-ai anume
Noaptea, glasurile mării ?
Și privit-ai tu, spre cerul
Mult înrouat cu stele ?
Cine ți-a trezit odihna
Scumpă tinereții tale,
Tulburîndu-te asemeni
Valurilor mișcătoare ?

Stai acum pe țărături albe
Și privești în depărtare —
Cîntul prietenelor tale
Vine de la cherhana.
Pescăruși sub cer albastru
Într-un dans fără pereche,
Peste răzvrătirea mării
Trec nepăsători și siguri.

Doar departe, unde norii
Cenușii încep să urce,
Sînt mahunele în voia
Valurilor nemiloase.
Se vestesc furtuni, și apa
Poate rupe talianul,
De aceea-s duși pescarii
Să-l ridice din adînc.

— Taina locului acesta
Ziua nici n-o poate spune,
Numai noaptea, cînd cu stele
Ne împrejmue tăcută.
L-am văzut în zorii zilei
Pe Serghei cum în mahună
Ridicat era-n lumină
Și ascuns apoi de ape.
Mi l-a smuls din brațe Marea,
Și-acum ea-l îmbrățișează, —
(Talianul în furtună
Chiar și oameni poate prinde).

Nu-i departe cherhanaua,
Mi-am lăsat acolo dogul,
Mă întorc și iar l-oi pune
Pe genunchii mei curați.

Pe Serghei îl duci în voie
Val nebun, dar n-ai putere
Sub noianul tău de spumă
Să-i îngropi frumosul chip.
Peste-adîncurile tale
Fără teamă taie largul,
Căci furtunile iubirii
Mai demult mi-l înecară.

PEȘTIȘORII DE ARGINT

Talianul în adâncuri
Tot adună noaptea-ntreagă
Gingirici venite-n valuri
Alungate dinspre larg.
Ape negre, tremurînde
Sub noianul alb de stele,
Potolite-s, parcă-n mare
Ar fi liniște deplină.

Numai pești, goniți într-una
De o lege a naturii,
Fug de moarte ca să prindă
Peștișori mai mici ca ei,
Cînd pe țărături în baracă
Dorm pescarii și visează,

Cum în marea cea adîncă
Se petrec atîtea drame.

Mai neliniștit e somnul
Bucătarului brigăzii,
Care-a înecat aseară
În ceaun vreo trei păstrugi.
Parcă vin acum spre dinsul
Cu spinări ferestruite
Tot foșnind amar din coadă
Ca și valurile mării.

Dar treziți-vă, lăsați-i
Peștii viselor în umbră !
Peste marea cea întinsă
Răsărit-au zori de aur.
Talianul vă așteaptă
Prins de sîrme și piloane,
Legănîndu-se sub valul
Apelor nemărginite.
Ridicați-l dintr-o parte
Tot apropiînd mahuna, —
Drama lumii de sub ape
O sfîrșiți într-o măsură.

...Și în coșuri de nuiele
Șiroind de apa mării
Tremură ieșiți sub soare
Peștișorii de argint —
— Cu mahunele-ncărcate
Duceți dramele naturii
Să le pună în butoaie
Fetele la cherhana.

NUFĂRUL

Pentru Lița

Ape limpezi, trestiișuri,
Sălcii verzi, răchite verzi,
Mă cuprind în luminișuri.

Plutitoare-mi iese-n cale
Și-n adâncuri o străvezi,
Floarea liniștilor tale,
Drum al Deltei ce mă pierzi.

Nufăr alb crescut pe baltă,
De-aș umbla și deal și vale
Nu găsesc o floare altă
De dureri necunoscută,
Orișicît ar fi de-naltă,
Orișicum ar fi-nvăscută.

Incrustată în odoare,
Inima ți-e desfăcută
Și de ape și de soare.
Nici un gând și nici un vis
În tăcerea ta nu moare.

Înflorit ești din abis
Și-n lumina zilei stărui?
Dragostea te-aduce-n lume
Să crezi și să te nărui?
Ce izvoare mi-ai deschis,
Căror taine mă mai dărui?

Ori în glasul tău de floare
Doar pescarilor pe care
Îi întâmpini le poți spune?

Viața lor legănătoare
Și pe lacuri și pe mare
Poartă marea ta minune!

INSEMNĂRI DIN CETATEA HUNEDOAREI

Lui Ioanichie Olteanu

Călătorind cu trenul către Ardeal în sus,
Spre Apuseni la vale, apoi spre apa Cernii,
În zile lungi cu ierburi pe câmp și cucuruz,
Cu auriul holdei și verdele lucernii,

Am cunoscut ce-nseamnă pământ întinerit,
Cu umeri tari de piatră, cu frunte grea de stele,
Ca locul cel mai tânăr și cel mai nimerit
Să-ntruchipeze chipul frumos al țării mele.

Călcau în brazdă bivoli, și pe ogor îngust
Opreau la mal pe Mureș sub salcie umbroasă.
În spice era soare, în ciucălaie must
Și înflorea în roșu trifoiul bun de coasă.

Lăsăm în urmă sate bătrâne ca din veac
Ce și-au aflat lumină, privirea să și-o-ntoarne
Spre șesuri fără margini și fără grâu sărac
Pe care trec tractoare nu bivolii cu coarne.

Lăsăm în urmă cîmpuri întinse deopotrivă,
Cu lanuri de porumburi, de grîne și cartofi ;
Creștea-n căldura verii belșug în colectivă
Pe Mureșul al'dată cu birși și cu grofi.

Pe malurile Cernii treceam înțlia oară,
Cu sălciile frate, cu șesul prieten bun,
Cînd am văzut aproape mareața Hunedoară,
Minune în cuprinsul pămîntului străbun.

Aveam tot veacul nostru întruchipat în față
Cînd Combinatu-n vale privirea mi-a oprit,
De-atunci îmi pare altfel și cîmpul cu verdeață
Și salcia pletoasă și grîul aurit.

Am înțeles ce-i omul și ce-i puterea lui
Și de-am rămas o clipă uimit, fără cuvinte,
Am cunoscut izvorul de bogății și cui
Îi luminează vatra oțelului fierbinte.

Era o zi înaltă, cu soare și cu fum,
Cînd am ajuns la zidul cetății și-am tăcut.
Pe cîmp, cărări bătute. Mașini treceau pe drum,
În sus către orașul din temelii născut.

Furnale mari și coșuri spre nouri fumegînd,
Cum ochii mei în lume nicicînd nu mai văzură,
Mi-au luminat de-atuncea și inimă și gînd
Și-atîtea înțelesuri prin fața mea trecură.

Oamenii-și schimbă fața, și-orașul lor la fel.
În Hunedoara poate oricine-acum să vadă
Orașul vechi cu anii îngrămădiți în el,
Cu praf ce-neacă drumul și frunza din livadă

Și-orașul nou cu blocuri senine străjuind
La temelie anii acestor mari prefaceri ;
Spre-acestea niciodată nu va păși zîmbind
Vre un stăpîn de oameni cu rosturi și afaceri !

Se varsă apa Cernii de sus, dinspre Ghelar :
Oglindă ruginie și mal zidit în piatră,
În care vezi orașul bătrîn cu chipul clar,
Cu frunța grea de gînduri și arsă ca o vatră.

Coboară-aici muntenii cu oale noi la tîrg,
Și fete-și sună anii cei tineri în mărgele
Cînd își arată-n coșuri caisele în pîrg,
Cu miezul încă acru și rumene ca ele.

Îngăduit mi-e astăzi în vară să culeg
Din pomul țării mele cu crengile deschise
Ca-ntr-o livadă mare, belșugul nou, întreg,
Mai dulce și mai rumen ca miezul de caise !

Din tîrg, în sus pe dealul din față am urcat.
În dreapta, Combinatul. Pe deal, funiculară.
Peste-un pîrîu, spre ziduri trecui un pod înalt
Și-am stat a doua oară tăcut și cu mirare.

Cînd am intrat pe poarta cetății celei vechi,
Mi s-a părut că-n mîna port platoșă și spadă.
Parcă-auzeam sunîndu-mi și pintenii perechi
Și mă simțeam eroul ciudat dintr-o baladă.

E foarte vechi castelul. Semeț, peste oraș,
Cu turnuri feudale purtînd în vîrfuri cerul —
În bronz turnat, în vîrf de turn mai stă trufaș
Din veacurile sale și astăzi cavalerul...

Cîte-or fi fost pe-aceia mi le-am trecut prin gînd,
Privind aceste ziduri cu faima dărîmată.
Parcă iobagi din vreme m-ar fi chemat în rînd
Să dau și eu cu furca în domni măcar o dată.

Și totuși ani trecură și piatra din castel
Păstrează-n fața noastră și astăzi mărturie
De cum își petrecură stăpînii lui în el
Și cum se răscurară iobagii din cîmpie.

De-aceea cînd portalul în urmă-a scîrșit
Din balamale grele, lăsîndu-și greu zăvorul,
Eu am lăsat castelul de ani încremenit
Spre Combinat privindu-mi în față viitorul.

Se destrăma pe dealuri, încet, din loc în loc
Fumul crescut din vale ca pînză argintie
Și printre coșuri negre cu ochiuri mari de foc
Țîșneau lumini de aur de la oțelărie.

Azi aplecîndu-ți fața spre cîte-ai fost privit,
Din tot ce-ai strîns atuncea, poți inimă să dai ?
În după-masa-aceea am stat și am citit
Poemul lui Chirsanov despre Macar Mazai.

Apoi cînd inserarea pe vale s-a lăsat
Și m-am văzut în fața cuptoarelor încinse,
Am înțeles din viață poemul minunat
În țara mea de astăzi cum omu-l împlinise.

Eu am venit din șesuri cu holde și cu fin,
Mi-e fruntea răcorită de umbre și izvoare,
Obișnuit cu luna în noapte să rămîn
Și să cunosc odihna amiezilor cu soare.

De cîte ori luceferi de zi nu m-au trezit,
Împrejmuindu-mi casa cu raza lor curată,
Dar pîn-acum în viață nicicînd n-am bănuit
Că poate fi lumină cu mult mai minunată.

Mai mîndru ca oricare luceafăr scripitor
E valul alb de fontă țîșnind în juru-i stele
Cînd se deschid portale de flăcări la cuptor
Să-și verse bogăția metalică prin ele.

De lîngă zid echipa de tineri oțelari,
Cu piepturile ude, încinse de dogoare,
Se-ndreaptă cîte unul spre flăcările mari
Să jăruiască zgura aleasă în cuptoare.

Voi ce dormiți în noaptea aceasta și visați,
Cînd peste cîmpuri sure călătorește lună,
Știți oare care-i noaptea și visu-acestor frați
Care-și petrec viața cu focul împreună ?

Tu poate afli-n taină al dragostei noroc
Cînd vîntul nopții bate sub frunza de răchită,
Și oțelarul tînăr, privirile de foc
Le-ndreaptă spre oțelul frumos ca o iubită.

Macar Mazai în oameni ca el e împlinit,
Prin ani dînd țării mele o nouă-nfățișare,
Și-n fața-acestor oameni de-aceea m-am oprit
Privind înția oară, tăcut, cu admirare.

INĂLȚIMI

Prietenului furnalist din Hunedoara

Străbătînd prin valul
Holdei de secară,
Am pornit de-acasă
Într-o zi spre seară,
(Cînd încins în vatra
Cerului de sus,
Soarele-și înclină
Fața la apus.)
Îmi aduc aminte,
Prietene, de tine
Cum urcam alături
Scara de metal
Și în umbra serii
Prinse să lumine
Inima acestui
Uriaş furnal.

Urmărind de-aproape
Rostul muncii tale,
Am urcat în vîrfurile
Învelit de fum.
Se vedea castelul :
Turnuri feudale
Fără rost pe lume-n
Vremile de-acum,
Și-am văzut cum umbre
Grele se lăsară
Peste ele-n pragul
Ceasului de seară.
Înălțau semețe
Piscuri Apusenii,
Urmărind cărarea
Valurilor Cernii.
Noi priveam departe...
Mi-arătai, iubite,
Șesuri către Mureș,
Culmi împădurite,
Iar pe așezarea
Dealului din față,
Luminos, orașul
Nou, prinzînd viață.
— În curînd vedea-vom
Străzile pavate,
Parcuri dînd răcoare
Marilor palate.

Vechea Hunedoară
Va rămîne-n vale
Și castelu-n piatra
Veacurilor sale.
...Apoi coborîrăm
Și-am văzut văpaia
Valului de fontă
Luminînd în seară.
Ce-am gîndit atunci
N-oi uita vreodată,
Și acum în minte
Îmi apare iară :
— Tu poți să măsoari
Înălțimile toate
Și vîrfuri de munte,
Și turn de cetate.
Cînd vulturii doară,
Mai 'nalți decît tine
Rotesc peste lume
Prin goluri senine,
Cînd creste de piatră
Cu frunți argintate
Le simți mai mărețe
În preajmă, pe toate,
Tu ești peste codri,
Departe, în vale,
Stăpîn frumuseților
Patriei tale.

Și-n turn, în străvechiul
Castel ~~dacă~~ urci
Zărești parcă vîrfuri
De sulii și furci,
Și visuri te poartă
Spre-acele-nceputuri,
Cu scrișnet de lanțuri
Cu lăncii și scuturi,
Cînd gloate trezite
Din noaptea robiei,
Răzmeriți porniră
În largul cîmpiei.

...Frumoase-s aceste
'Nălțimi peste care
Trec veacuri ca nouri,
De vînturi purtate.
Dar e o-nălțime
Ca toate mai mare,
Din care se vede
Cu mult mai departe.
Mai sus decît ziduri
Și creste lucioase,
Se-nalță azi fruntea
Furnalului șase.
Spre-acesta se-ndreaptă
Privirile toate,

Cînd raze de aur
L-înfăşură-n noapte,
Şi ziua, cînd fumul
Se-nalţă fuioare,
Uşor peste valea
Bătută de soare ;
Cînd glasul istoriei
Noastre-l auzi,
Din culmea acestui
Furnal îi răspunzi,
Veghind cu văpaia
Privirilor tale,
Pămînturi şi ape,
Cărbuni şi metale.
Comori ce zăcură
Sub trecerea vremii,
În straturi durate-n
Pămînt de milenii,
De tine le văd
Acum stăpînite,
Pe vatra încinsă
De flăcări, topite ;
E ţara întreagă
Cu sate şi-oraşă,
Aici lîngă fruntea
De fier, uriaşă.
Şi-n larg de cîmpie
Vestindu-i tractoare

Tu pui temelie
De vremi viitoare !

Şi eu am privit
Prin ocheanul albastru ;
Furnalul, nestins e
Ca veşnicul astru,
Şi cel mai măreţ
L-am văzut dintre astre,
Dînd forme de preţ
Bogăţiilor noastre.
În zilele verii
Senine, bogate,
Cu holde pe cîmpuri,
De vînt legănate,
Cînd tremură frunza
În umbra pădurii
Tu stai lîngă vatra
De fier a căldurii,
Şi soarelui zilei
Ce-nclină-n apus,
Vărsîndu-şi lumina
De aur pe nouri,
Tu-i dai cu izvorul
De fontă răspuns,
Trezind în furnal
Nesfîrşite ecouri.

Aşa te-am văzut,
Luminat de văpăi,
Tovarăş, alături
Ortacilor tăi,
Dînd valuri de fontă,
Comori de metale,
Stăpîn viitorului
Patriei tale.

NUMAI OAMENII SONDELOR

În pădurea de sonde, pădurari ai adîncului,
Stăpîni pe eternul tumult al pămîntului,
Poartă în umbrele calde-ale chipului
Nepieritoarele semne-ale timpului.
Oamenii sondelor cunosc al izvoarelor,
Necunoscutelor, tulburătoarelor,
Aur, din sîngele stîns al delfinilor,
Şi-l dăruie omului, izvor al luminilor.
Ei văd peste-ntînderea largă a şesului
Semnele-adînci ale neînţelesului,
Şi ştiu numai ei, numai oamenii sondelor,
Cît aur se-ascunde sub curul holdelor.

PARCĂ NICIODATĂ

Cîmpiile, livezile, pădurile, viile,
Liniștite ne-ntîmpină azi, arămiile.
Parcă niciodată, străine, dezastrele
Nu le-au încins zilele lor, preaalbastrele.
Pe drumuri, în sate, meditînd trec vitele,
Și florile ogrăzilor apar, înfloritele,
Oamenii adună în coșuri poamele,
Și frunze se scutură ca-n toate toamnele.
Fetele scot din apa fîntînilor
Cerul senin să-l ducă bătrînilor —
O mamă își dăruie liniștea pruncului,
În valea umbrită de sondele Runcului.
Frumosu-i pămîntul de sus, cu grădinile,
Sub cerul ce-și tremură-n toamnă luminile,

Cu apele limpezi și pasărea vîntului,
Frumoasă-i pădurea de sus a pămîntului,
Parcă niciodată, cumplite, dezastrele
Nu i-au încins frunzele ei preaalbastrele.

PE-UN PICIOR DE PLAI

*„Acele clipe aş putea să-i spun întâia oară:
Rămii că ești atîta de frumoasă!”*

Faust

Opriți-vă la poarta Moldovei și priviți !
E-ncremenit azurul pe munții-nzăpeziți,
Coloanele de calcar peste păduri enorme
Împodobesc tăria cu fel și fel de forme.
Din umbre milenare, deasupra apei repezi,
Dau străluciri solare tremurătoare lespezi,
Și stă fuiorul vremii din necuprins să-l depeni,
Să-ți cațeri nemurirea pe crestele cu jnepeni.
Iluziile sterpe e timpul să le mături,
Să urci curat ca piatra pe vîrfurile cu omături,
Și-acolo-n zarea lumii ajuns, tu gîndul tău-l
Asemuie cu cerul înalt și cu Ceahlăul.
La poala lui, Moldova cu ape și cu bouri,
Pe frunte-i, veșnicia de vînturi și de nouri —
La poala lui, pădurea de umbră și de soare,
Pe creștetu-i în gînduri, milenii de ninsoare.

Ciobanii Mioriței din valea cu pătule
Pe-aici se-mprăștiară cu turmele sătule.
De-aici se petrecură istorii cu plăieși,
Pe drumul care duce departe către Ieși.
În ce prăpăstii plinge de-atîta vreme fagul
După Lipan Nechifor, lovitul cu baltagul ?
Vitoria-și respiră cernita ei maramă
Peste păduri cu frunze de-argint și de aramă.
Și Bistrița, în valea ce-și clatină alunii
Pe apa cu adîncul și străveziul lunii,
Coboară, tot coboară, spre depărtări tăcute
Pădurile culcate-n legănătoare plute.
O vom cînta de-a pururi, dar multă vreme n-o vei
Mai întilni aievea-n pădurile Moldovei,
Această lume sfîntă cu turme și zăvozi,
Slăvită în baladă, păzită de voievozi.
Parcă ieșiți din timpuri, pe drum pietros coboară
Să intre în istorii acum întâia oară,
Muntenii cu cojoace și cu măciuci de corn —
Și apele în vale se torn și se răstorn.
Celor deprinși cu umbra de-opaiț și de sfeșnic,
Călăuziți de stele, supuși ai Celui Veșnic,
Sub frunza tremurîndă la poală de pădure,
Luminile din ape au prins să le murmure.
Cei ce-și scriau destinul pe bită și pe bundă
Și-și îngropau în mituri gîndirea lor afundă,
Au învățat să iasă în lume și să taie
La porțile Moldovei izvor de vîlvătaie.

El, ce tăia din codri doar plute și sicrie,
A învățat să poarte mașina și să scrie —
El, ce știa din lume doar frunza și cobuzul,
Ne va conduce-n anii ce vin cu troleibuzul
Și va aprinde stele pe sub păduri de brazi,
Pe drumul care urcă din Piatra spre Bicaz.
El, ce coboară astăzi în vale pe potecă,
Va convorbi cu Faust cândva-n bibliotecă
Și va putea să-i zică în vorba lui firească :
„Ci spune dară clipei acum să se oprească,
Să filfiie-n vecie albastra ei aripă
Peste Moldova noastră, cea mai frumoasă clipă !”

RECUNOAȘTERI

*„Ce-i dulce sug și scuipe ce-mi face greață :
Atit în bătătura mea se-nvață.
Ia-ți drumul cât mai ține soarele,
Să nu-ți rămâie pe la noi picioarele.”*

T. Arghezi

INTIIA RECUNOAȘTERE

I

Rivnind întreg pământul, ca un paianjen sur,
Imens și preistoric te zvîrcolești în Ruhr,
Să mai străbați o dată de-a lungul și de-a latul
În haina cenușie ce ți-o croi Wehrmachtul.
Ai răscolit adîncuri de fier și de cărbune
Să dai unealta oarbă gîndirilor nebune,
Și te închipui iarăși demonul și trimisul
Să împlinești în lumea de azi apocalipsul.
De două ori în balta apusului căzut,
Ți-e platoșa cîrpită cu sînge și cu lut.
Au alergat stăpîinii de dincol' de ocean
De-ți astupară țeasta cu-un capăt de cocean,

Că răspindeai duhoare de fum și descompus, —
Și-ai renăscut în fața stăpînilor, supus.

Un monstru, în picioare, hidos ca o momîie,
Îți dai parfum de floare și aromă de tămîie,
Visînd pieirea lumii în haos astronomic,
Sub fulgerele bombei și tunului atomic.

De-ar ști adîncul negru și piatra cu metale
Ce rosturi dai puterii și ridicării tale,
Și-ar revărsa vulcanic blestemele de lavă,
Să-ți mistuie făptura murdară și bolnavă.

II

Cînd mi-ai călcat ograda, ogorul și drumeagul,
Te-au blestemat și pruncul și tatăl și moșneagul.
Unde-ți lăsai tu palma în semn de mîngîiere
Se-nfiora ființa de-otravă și de fiere,
Unde puneai călcîiul pe șesuri roditoare
Se mistuiau și ierburi și spice și cotoare.

Eu mă duceam de noapte pe cîmp la seceriș
Și tu-mi pîndeau comuna ca hoții, pe furîș.
Și de-am avut soție, ori fiică, ori iubită,
Pe drum, în ziua mare, ai vrut-o pîngărită.

Cine-ți pofti atuncea pe-aici căutătura,
Să-mi furi odihna casei, spurcîndu-mi bătătura?
Și cine-ți arătase cărarea bătucită,
Să te ascunzi ca fiara hulpavă și pocită?
Mi-ai îpușcat copilul și vita din poiată,
Dar nu ți-am spus „stăpîne” nicidecum și niciodată.
Cîrmuitoarii țării de-au năzuit atîta,
Eu ți-am ieșit în cale cu furca și cu bîta.

III

Stăpîn acestor locuri, spre veacuri de mă-ntorn,
M-aud cîntînd din frunză, din fluier și din corn.
Mă troieniră multe de rău și de mai rău,
Mi s-a strigat și slugă și prost și nătărău,
Mi s-a ascuns și dreptul pămîntului și viței,
Cînd eu purtam în suflet cîntarea Mioriței.
Cu meșterul Manole și Toma Alimoș
Eu țara mi-am zidit-o din moș și din strămoș.

Din cărțile pe care eu le scriam în glie
Bălcescu învățase să lupte și să scrie
Și din această țară pe care-o cînt și-o apăr
A răsărit poemul eternului Luceafăr,
Luminător în calea durerii și-a iubirii,
Asemeni doinei mele și glasurilor firii.

IV

Oricît am fost de mare, mi s-a strigat că-s mic,
De bunurile lumii eu n-am știut nimic.
Trecui prin anotimpuri cu pluguri și otice,
Împodobind pămîntul cu poame și cu spice.
Dar de-am trăit cu mierla pe cîmpuri și cu sturzul,
Spre glasurile holdei mi-am aplecat auzul,
Și prețuindu-mi locul din vale și din grui,
Eu n-am tăiat hotarul, nici brazda nimănui,
Și niciodată vremea amiezii ori a cinii
Nu m-a găsit prădîndu-mi în casa lor vecinii.
Doar cînd apocaliptic te-ai ridicat din Ruhr,
Să storci întreg pămîntul, ca un paianjen sur,
Poftindu-ți pocitura să-mi calce pe fruntarii,
Cîrmuitoarii țării își puseră jîndarii
De mi-au luat feciorul din cîmp și l-au trimis
În răsărit cu tine, la jaf și la ucis, —

Și-au mers și ei cu tine, ca șerpilii cu șacalii,
Să sece apa Volgăi, să spulbere Uralii,
Încolăciți în jurul celui mai mare trunchi,
Neputincioși dorindu-i căderile-n genunchi,
Nebănuind pe fața semețului popor
Un semn al urii mele și-al prăbușirii lor.

V

Te văd legîndu-ți iarăși grenada la centură,
Și simt înfiorare de scîrbă și de ură.
Reamintindu-mi anii în care-ai fost venit,
În juru-mi simt puterea ce crește înmiit.
Acum sînt eu stăpînul aici și nu e altul ;
Îmi înfloresc orașul, pămîntul meu și satul,
Și lumea fără margini, cu oameni și cu bunuri
O simt apropiată în case și-n cătunuri.
De mi-i călca iar țara și casa și ograda,
Spurcîndu-mi praful verii ori bruma ori zăpada,
Tu, dușmanul de moarte al lumii și al meu,
Blestem fără de seamăn te-o-ntîmpina mereu.
De-i poposi-n amiază la umbră de stejar,
Te va încinge-n flăcări frunzișul și în jar.
Unde ți-i face seara birlogul și culcușul,
Te va primi și firul de iarbă cu tăiușul.

Veai căuta fântină cu apă și găleată,
Și nu-ți va sta fântina în cale niciodată.
Te vei plimba pe drumuri cu sălcii plîngătoare
Și fiecare creangă-ți va fi spînzurătoare.
Și noaptea, cînd vei trece de porțile comunii
Mă vor striga pe nume lămpășurile lunii,
Să-ți recunosc sub cască în rinjetul de fiară
Ce gânduri te mai poartă pe-aceste locuri iară,
Și să despici pămîntul cu sapa și lopata,
Precum mă învățară bunicul meu și tîta,
De-a pururi să te-ngroape ca pe-un paianjen sur,
În zvîrcolirea morții ce te-a pornit din Ruhr.

Dar neamurile lumii lăsa-te-voe în pace
Să mai pornești în voie, încolo și înapoi ?

A DOUA RECUNOAȘTERE

Ai apărut în lume din gropi și din stihii,
De-a pururi semn al morții și-al jafului să fii, —
Și-ai colcăit în vatra acestui scump tărîm,
Crezîndu-te urmașul străbunilor din Rîm.
Făcut ca de-o lăcustă spurcată și-un gândac
Te ridicai în slavă că porți și sînge dac,

Și fruntea ta, duhori și moliei asemeni,
Ți-o-ncununci cu nimburi, cioplindu-o în cremeni.
Te-ai scuturat de umbra din tufe și viroage,
Croindu-ți chipul celui ce-ncearcă să se roage,
Și ridicînd troițe din lemn și din granit,
M-ai vrut pe crucea țării bătut și răstignit.
Legionar al cărei cetății și-al cărei oști,
Ți-ai pus pe frunte semnul, și tu, să te cunoști ?
Urmaș al căror neamuri și seminții anume,
Mi-ai îmbrăcat sumanul cînd te-ai ivit în lume ?
Ai ridicat biserici și-ai zugrăvit icoane
În legea căror sfinte hrisoave și canoane
Din testamentul cărui străbun pe-aceste locuri
Ai moștenit tu dreptul la cușme și cojocuri ?
Că-n dosul bundeii tale de pănură ca neaua,
Pistoale și pumnale își atîrnau cureaua,
Și-n slava rugăciunii cu izuri voievodale
Îți spînzurau doar masca nemerniciei tale.

Nu te-a-nghițit pămîntul și n-ai pierit de tot,
Că mai apari în lume, cu labe și cu bot.
Din miezul cărui codru te tîrîi pîn'la poale,
Pe vremea înserării să ne mai dai tîrcoale ?
Ce tufă-ți mai ascunde și urma ta furișă,
Ca să-ți arunci ochirea parșivă și crucișă ?

Cu faimă de arhanghel și rang de voievod,
Și cu năravul celor ce tîrnuie și rod,
Mi te iveai în cale verzui ca o lăcustă,
Cu falca prea crescută și fruntea prea îngustă.
Te socoteai cu mine vecin și băștinaș,
Și-ai vrut să-mi fii și dascăl și popă și nănaș.
De ce-ai fugit din țară, și n-ai rămas aici ?
Doar te făleai cu neamul în cioareci și opinci ! ?
De ce-ai pornit pe drumul apusului, ca racii,
Uscată buruiănă ce-și caută aracii,
Lăsîndu-ți neamul „singur”, cu bunii doar și tații,
În vătra ce-o zidiră... și geții și sarmații ?
Tu, cel ce-ți lăudaseși originea și vița,
De ce-ți luași de-aicea, ca hoții, tălpășița ?
Credința înrudită cu crima și cancanul,
Ți-o tănuiește astăzi în umbra-i, Vaticanul,
Și Londra și Parisul, New Yorkul și mai cîte
Ilustre capitale te țin să te-ntărite ?
Poate că-n ceasul serii cînd scriu aceste versuri
Abia aștepti să cadă-ntunericul pe șesuri
Să te strecuri din țară străină-n altă țară
Tu, cel de veacul nostru mereu zvîrlit afară.
Ori poate-n Barcelona ascuns, ori în Madrid,
Îți culci pocita umbră pe nu știu care zid,
Mîndrindu-te că-n lutul iberic, oarecînd,
Să fii și tu eroul credinței îi fi vrînd.
Privind peste mormîntul călăilor de-atunci
Vezi numai cruci în juru-ți, și-n tine numai cruci,

Și-acest pămînt, în față deschis ca un mormînt,
Așteaptă să te-nghită în noaptea lui curînd.
De-aici te alungarăm demult, ca pe-un blestem, —
De tine nici copiii acum nu se mai tem
Și mai alergi degeaba, cu plată, fără plată, —
Doar îi avea putere să-i mai omori vreodată —
Oriunde-i fi, sub pasul lăsat pe piatra dură,
Ori pe nisipul mării, pe iarbă ori pe lut,
Pămîntul îți răspunde cu scîrbă și cu ură
De cîte-n țara asta, cîndva ai fost făcut.

Atît de mult la suflet mă ai și mă iubești,
Cu tot ce port din vremuri și neamuri strămoșești,
Că-n jocul țării mele, frumos cum altul nu e
Ai aruncat cu ouă clocite și cu cuie —
Te-am cunoscut atuncea-n Paris a doua oară,
Precum te cunoscusem și-aici la mine-n țară :
Cu buhele de noapte, cu corbii și hîrăii,
Cu scorpiile negre, cu mucezii și răii,
Cu ciurma și duhoarea, demența și beția,
Cu tot ce-și putrezește în pîntec avuția,
Cu tot ce-i mai nemernic, mai puhav descompus,
Cu tot ce se înclină spre moarte și apus,
Cu tot ce-i mai departe de om și omenește,
Făptura ta cu mască prin timpuri se-nrudește.
Cu cei ce te poftiră la ei și ți-au deschis,
Apari în lumea mare cu pompă și dichis,

Profesor oareunde cu teorii sucite,
Ori mizgălici de versuri, ori gazetar lihnit,
Ori popă în birlogul afacerilor sfinte,
De duhurile morții de-a pururea popit,
Întreaga ta noblețe s-a scurs și s-a-mplinit
În sucii cadaveric al ouălor clocite !

A TREIA RECUNOAȘTERE

(Colind 1955)

Cum se rotește lumea sub stele și sub soare,
Au cine ar putea-o în drumu-i s-o măsoare ?
Ori nu cumva pământu-i legat cu-un fel de zgîrci
Pe care-l rod în taină tot felul de năpîrci,
De diplomați de-o șchioapă, nebănuți din frac,
Ce și-au aflat gîndirea în gheată și în crac,
Contemporani cu-ntîii necunoscuți mamuți,
Neputincioși și gîngavi, nărozi și surdo-muți ?
Poate pămîntul nostru e numai un adaos
Sortit să se încline spre umbră și spre haos ?

Rămîi în veșnicie, încremenit rămîi,
În lumea cu mistere, cu moaște și momii
De unde ți-i mai trage nebănuitul suc
Să-ți mai închipui cum că eu mor și mă usuc.

Din Occident urnindu-ți parșiva mătăhală
Adeverești credința și o rostești cu fală.
Cădelnițezi duhoarea aprinsă cu tăciuni,
Profetizînd cu umbre stîrnite și minciuni.
Îmbraci acuma haina cucernică de popi,
Foșnind și tu ca viscul urcat pe lingă plopi,
Și deschizînd altarul cu tot ce are sfînt,
Apari în chip de înger în cer și pe pămînt.
Pulpana hainei tale ai vrea s-o mai îmbrac,
Să-mi tîrii peste cioareci și zdreanța ta de frac,
Și-n țara mea cu grîne, oveze și porumb
Buleandra ta mizgoasă ai vrea s-o mai îmbumb.

...Și-au pus pe umeri bundă de oaie și și-au pus
Căciuli pe scăfirle, din ceafă mai în sus.
De labe își legară opinci ca ale mele,
Umplute cu obiele și strînse în curele —
Picioarele trîndave de bine și urit
În cioareci albi dar aspri și ei le-au fost vîrît,
Și-și puseră deoparte perechea de desagi
Și în șerpure fluier ca-n codrii mei cu fagi.
„Să-i arătăm că-i sintem — și-au zis — și noi
firtați,

Că nu-l uitărăm nici noi și nu sintem uitați !
Să-i ducem din ce are străvechi și cunoscut
Și să părem că și noi ca el ne-am fost născut,
Ca el, ca primitivul și prostul și netotul,

Ce n-are nici batistă ca să-și mai ștergă botul,
Ce n-are nici mățăsuri și nici odicoaloane
Și-și mai astupă casa și astăzi cu obloane."
Dar vai, îi prea luară pe dinainte gura
Că-și cam pierdură domnii perechea și măsura.
Și o porniră-ncoace, se prinde, nu se prinde,
Dar pînă una alta ce-ar fire să-mi colinde
În mină cu cîrligul de strîns colaci, și-n altă
Cu bîta folosită de ei la dat în baltă ?
Pe drumul meu de țară mai sînt și ciini, vezi bine,
Și nu-i rău să-ți asiguri și armele cu tine.
De-aceea își luară pistoale și mai cîte,
Pe sub cojoc, în dosul neputincioasei bîte...
În numele aceluia născut într-o poiată,
Tu mi-ai bătut în ușă dar ușa mi-e-ncuiată.
Părea că vîi cu steaua, cu turca ori colindul,
În satul meu, ca hoții în umbră ocolindu-l, —
Dar mutra ta curată și parcă de icoană
Avea un iz de grangur și-o scîrbă de cucoană.
— „Să colindăm, jupîne ?”
— „Nu colinda, străine,
Colindul tău e jale și groază pentru mine.”
— „Atunci să batem turca, ori să-ți urăm cu
steaua !”
— „Ba nu, mai bine șterge-o să nu dezleg
căteaua.”
Și te-ai pornit în geamuri să bați, și pe la tinzi,
Dar nimeni din comună nu-ți spuse să colinzi.

Nu ne lud, străine, cu vorbe dulci și sfinte
Căci profeții ca astea știm noi de mai-nainte !
Le-am auzit din tindă
Cînd cerul tău cu îngeri venea să ne aprindă !

INSCRIȚIE

De dragoste, de moarte ori de ură,
Îmi voi găsi la versuri o măsură,
Și când va fi să măsur cu aceea,
Destinul ori dușmanul ori femeia,
Cutremurați în fața mea vor geme.
Dar pînă-atunci mai am un pic de vreme.
Cuvîntul meu de-abia-i un argonaut
Obișnuit cu marea și furtuna.
Țărnul Colhidei îl rîvnesc și-l caut,
Și de-l găsesc ori nu, nu mi-i totuna.
Hotarul amăgirilor încercu-l
Înfiorat și stăpînit ca Hercul,
Și nu sînt eu în lume cel dintîiul
Să-mi fac din piept sirenei căpățîiul.
Nu m-am ferit nici de destinul-leu,
Și pielea lui mi-i azi pieptarul meu —

Și de mă-nvîrt prin timp ca o sucală,
Adun înțelepciunea lui Păcală.
Nu vreau să fiu nici mai înalt ca plopul,
Da-n fața tufei nu-mi scot eu colopul.
Că tufa-i tufă veștedă și scundă,
Și cată numa-n umbră să s-ascundă,
Cînd creanga mea o bate vîntul tare,
Și-i infioară frunza a cîntare !

CUPRINS

	<u>Pag.</u>
Predoslovie	5
Și mie mi se cere	7
Istorică	9
Pe hotarele lumii	12
Arhimede	16
Pomenire	23
Din iarnă	24
Plugul	26
Început	28
În fața pământului	33
Mărțișor	35
Primăvara	37
Despre oameni și despre recolte	40
Ospățul	43
Balada însămînțării griului de toamnă	47
Semănătorii	53
Toamnă	55
Moment de toamnă	57
Citește, măi băiete	59

	<u>Pag.</u>
Pe hotar	61
Lemnarii	63
Achim	70
Furtuni	80
Peștișorii de argint	84
Nufărul	87
Însemnări din cetatea Hunedoarei	89
Înălțimi	96
Numai oamenii sondelor	103
Parcă niciodată	104
Pe-un picior de plai	106
Recunoașteri	109
Întia recunoaștere	109
A doua recunoaștere	114
A treia recunoaștere	118
Inscripție	122

T. 1.587

Responsabil de carte : H. Grămescu
Tehnoredactor : A. Crișan
Corector : L. Igiroșianu

Dat la cules 29.06.956. Bun de tipar 25.07.956. Tiraj 3100 ex. Hirtie semivelină mată de 80 gr. m.p. Ft. 700×1000/32. Culi ea. 3,00. Culi de tipar 6. Ediția I. Comanda 3105. A. nr. 02412. Pentru bibliotecile mici indicele de clasificare 8 R-1.

Tiparul executat sub com. nr. 854 la Combinatul Poligrafic Casa Științei „I. V. STALIN”, București — R.P.R.